

పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం

హైదరాబాదు

పరీక్షలవిభాగం, డిప్యూటీ ఎడ్యుకేషన్

ఎం.ఎ. ప్రీవియస్, సంస్కృతం పరీక్షలు, అక్టోబరు 2009

పేపరు - I : Poetry and Prose

సమయం : 3 గంటలు

మార్కులు : 100

Note : Attempt all questions. All questions carry equal marks. Answers may be written in Sanskrit or Telugu or English. while answering in Sanskrit, Devanagari Script should be used.

I. प्रतिभागं एकं श्लोकं स्वीकृत्य व्याख्यात - 2x10=20

Explain any one Sloka taking from each part.

a) 9. कर्तुं यच्च प्रभवति महीमुच्छीलीन्ध्रामवन्ध्यां

तच्छ्रुत्वा ते श्रवणसुभगं गर्जितं मानसोत्काः ।

आकैलासाद्बिसकिसलयच्छेदपाथेयवन्तः

सम्पत्स्यन्ते नभसि भवतो राजहंसास्सहायाः ॥

2. तेषां दिक्षु प्रथितविदिशालक्षणां राजधानीं

गत्वा सद्यः फलमविकलं कामुकत्वस्य लब्धा।

तीरोपान्तस्तनितसुभगं पास्यसि स्वादु यत्तत्

सभ्रूभङ्गं मुखमिव पयो वेत्रवत्याश्चलोर्मि ॥

b) 9. विशङ्कमानो भवतः पराभवं नृपासनस्थोपि वनाधिवासिनः ।

दुरोदरच्छद्मजितां समीहते नयेन जेतुं जगतीं सुयोधनः ॥

2. वनान्तशय्याकठिनीकृताकृती कचाचितौ विष्वागिवागजौ गजौ ।

कथं त्वमेतौ धृतिसंयमौ यमौ विलोकयन्नुत्सहसे न बाधितुम् ॥

II. कालिदासकवितागुणान् विशदयत । 20

Elucidate the poetic merits of Kalidasas

अथवा (or)

कालिदासेन पूर्वमेघे वर्णितान् स्थलविशेषान् विशदयत

Give an account of the places described by Kalidasa in Poorvamegha.

III. भारवेः कविताकौशलं वर्णयत । 20

Describe the poetic skills of Bharavi

अथवा (or)

दुर्योधनस्य प्रशासनकौशलं विशदयत ।

Elucidate the Administrative virtues of Duryodhana.

IV चत्वारि सप्रकरणं व्याख्यात । Annotate any four

4x5=20

१. कामार्ता हि प्रकृति कृपणाश्चेतनाचेतनेषु ।
२. स्त्रीणामाद्यं प्रणयवचनं विभ्रमो हि प्रियेषु ।
३. हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः ।
४. न हि प्रियं प्रवक्तुमिच्छन्ति मृषा हितैषिणः ।
५. अङ्गान्यपि नाशक्नोद्धारयितुं दूरे भूषणानि
६. अनाहतान्यपि मङ्गलतूर्याणि रेणुः ।

V. गद्यं कवीनां निकषं वदन्ति - निरूपयत ।

20

Prose is the Touch Stone for poets - Justify

अथवा (or)

यशोवतीं वर्णयत ।

Describe Yasovati

పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం
హైదరాబాదు

పరీక్షలవిభాగం, డిప్లొమ్స్ ఎడ్యుకేషన్

ఎం.ఎ. ప్రీవియస్, సంస్కృతం పరీక్షలు, అక్టోబరు 2009

పేపరు - II : Sankrit Drama

సమయం : 3 గంటలు

మార్కులు : 100

Note : Attempt all questions. All questions carry equal marks. Answers may be written in Sanskrit or Telugu or English. while answering in Sanskrit, Devanagari Script should be used.

I. ప్రతిభాగం ఒక శ్లోకం గృహీత్వ వ్యాఖ్యాత - 2x10=20

Explain any one Sloka taking from each part.

a) 1. यास्यत्यद्य शकुन्तलेति हृदयं संस्पृष्ट मुत्कंठया
कंठस्तांभित बाष्पवृत्तिकलुष श्रिंताजडं दर्शनम्।
वैक्लव्यं मम तावदीदृश महो स्नेहादरण्यौकसः
पीड्यन्ते गृहिणः कथं नु तनया विश्लेषदुःखैर्नवैः ॥

2. शुश्रूषस्व गुरुन्कुरु प्रियसखीवृत्तिं सपत्नीजने
भर्तु विप्रकृतापि रोषणतया मा स्म प्रतीपं गमः ।
भूयिष्ठं भव दक्षिणा परिजने भाग्येष्वनुत्सेकिनी
यान्त्येवं गृहिणीपदं युवतयो वामाः कुलस्याधयः ॥

b) 1. निवासः चिंतायाः परपरिभवो वैरमपरं
जुगुप्सा मित्राणां स्वजनजनविद्वेष करणम्।
वनं गंतुं बुद्धिर्भवति च कलत्रात्परिभवो
हृदिस्थं शोकाग्निर्न च दहति संतापयति च ॥

2. उदयति हि शशांकः कामिनी गंड पांडुः
ग्रहगणपरिवारो राजमार्ग प्रदीपः ।
तिमिरनिकरमध्ये रश्मयो यस्य गौराः
स्रुतजल इव पंके क्षीरधाराः पतन्ति ॥

II. अभिज्ञानशाकुन्तल नाटककथां संक्षेपेण लिखत । 20

Narrate the story of Sakuntala drama in brief

अथवा (or)

- “तत्रापि च चतुर्थोऽङ्कः”- सोदाहरणं विवृणुत
Explain with illustrations - “तत्रापि च चतुर्थोऽङ्कः”।
- III. मृच्छकटिक काल सामाजिक परिस्थितिरूपवर्णयत। 20
Describe the Social conditions of Mricchakatikam
अथवा (or)
चारुदत्त पात्रचित्रणं कुरुत
Sketch the character fo Charudatta
- IV चत्वारि सप्रकरणं व्याख्यात । Annotate any four 4x5=20
१. किमिव हि मधुराणां मंडनं नाकृतीनाम् ।
२. क इदानी मुष्णोदकेन नवमालिकां सिञ्चति ।
३. अवेहि तनयां ब्रह्मज्ञप्रिगर्भा शमीमिव ।
४. मूर्खस्य दिशः शून्याः सर्वं शून्यं दरिद्रस्य ।
५. त्वं वापीव लतेव नौरिव जनं वेश्यासि सर्वं भज ।
६. चारित्र्येण विहीनः आढ्योऽपि च दुर्गतो भवति ।
- V.a. नायिकागुणान्निरूप्य भेदप्रभेदान् सोदाहरणं लिखत। 10
Define the qualities of heroin and explain the varieties
अथवा (or)
दशरूपकभेदान् सोदाहरणं विवेचयत
Describe the ten varieties of Drama with examples.
- b. द्वे अधिकृत्य लिखत । Write any two of the following 2x 5 10
१. पंच संधयः २. अर्थप्रकृतयः ३. नायकः ४. वृत्तयः

పాట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం

హైదరాబాద్

పరీక్షల విభాగం, డిప్లెన్స్ ఎడ్యుకేషన్

ఎం.ఎ. ప్రీవియన్ సంస్కృతం పరీక్షలు, అక్టోబరు 2009

పేపర్-III : Grammar and Prosody

మార్కులు : 100

సమయం : 3 గంటలు

Note: Attempt all Questions. All Questions equal marks. Answers may be written in Sanskrit or Telugu or English. While answering in Sanskrit, Devanagari script should be used.

I. పञ్చసూత్రాణి వ్యాख्याత।

5x4=20

Explain any Five Sutras.

- 1) आदिरन्त्येन सहेता   2) वृद्धिरादैच्   3) आद्यन्तौ टकितौ   4) कर्मणि द्वितीया
5) येनाङ्गविकारः   6) षष्ठी शेषे   7) सह चुपा   8) सप्तमी शौण्डे:

II. चतुर्णां विभक्तिकार्यं ससूत्रं साधयत ।

4x5=20

Justify the case for any four of the following quoting Sutras.

- 1) हरि भजति   2) रामेण बाणेन हतो वाली   3) पुत्रेण सहागतः पिता
4) विप्राय गां ददाति   5) पापात् जुगुप्सते   6) मोक्षे इच्छा अस्ति

III. चतुर्णां समासकार्यं ससूत्रं लिखत ।

4x5=20

Justify the formation of compounds of any four of the following quoting Sutras.

- 1) उपकृष्णम्   2) उपराजम्   3) अधिगोपम्
4) सचक्रम्   5) परोक्षम्   6) उपजरसम्

IV. चतुर्णां समासकार्यं ससूत्रं लिखत।

4x5 =20

Justify the formation of compounds of any four of the following quoting Sutras.

- 1) कृष्णाश्रितः   2) शङ्कुलाखण्डः   3) राजपुरुषः
4) अर्धपिप्पली   5) पञ्चगवम्   6) अनश्वः

Va. द्वयोः वृत्तयोः लक्षणोदाहरणे प्रदर्शयत ।

2x5=10

Explain with examples any two of the following vrittis

१) इन्द्रवज्रा २) शालिनी ३) वसन्ततिलका ४) दोधकम्

b. द्वयोः गणविभजनपुरस्सरं वृत्तं तल्लक्षणं च निरूपयत । 2x5=10

Identify the metres in any two of the following with definition.

१. कुजार्कमन्देष्वपि कश्चिदेकः ।

२. चकार बौद्धागमचक्रवर्तिनम् ।

३. शतमखमुपतस्थौ प्राञ्जलिः पुष्पकेतुः ।

४. भवेन्नहि जडात्मनां गुणवदाश्रयः प्रीतये ।

పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం
హైదరాబాద్

పరీక్షల విభాగం, డిప్యూటీ ఎడ్యుకేషన్

ఎం. ఏ. ప్రీవియన్ సంస్కృతం పరీక్షలు, అక్టోబరు 2009

పేపర్-IV : History of Classical Sanskrit Literature

మార్కులు : 100

సమయం : 3 గంటలు

Note: Attempt all Questions. All Questions equal marks. Answers may be written in Sanskrit or Telugu or English. While answering in Sanskrit, Devanagari script should be used.

I. महाभारते वर्णिताः तत्त्वविषयाः प्रस्तुतसमाजे अनुसरणीयाः - विशदयत । 20

The philosophical aspects that are described in the Epic Mahabharata are to be followed even in the present society - Discuss

अथवा or

पञ्चमहाकाव्यानां स्वरूपं संगृहीत ।

Give a brief sketch on the five Mahakavyas.

II. चम्पूकाव्यानां वैशिष्ट्यं सोदाहरणं निरूपयत । 20

Establish the speciality of the campukavyas.

अथवा or

बाणोच्छिष्टं जगत्सर्वम् - सप्रमाणं विशदयत ।

Explain with valid proof बाणोच्छिष्टं जगत्सर्वम्

III. “भवभूतिः रूपकेषु निपुणः” - प्रतिपादयत । 20

“Bhavabhuti is a skilled one in rupakas” - Establish

अथवा or

भासनाटकचक्रस्य वैलक्षण्यं विवृणुत ।

Explain the special features of Bhasarupakas.

IV. संस्कृतसाहित्ये भर्तृहरेः स्थानं, योगदानं च विशदयत । 20

Narrate the place and contribution of Bhatruhari in Sanskrit Literature

अथवा or

संस्कृतसाहित्ये संदेशकाव्यानां प्रामुख्यं सोदाहरणं विवृणुत ।

Explain the importance of Sandesakavyas in Sanskrit Literature with examples.

V जयदेवस्य गीतगोविन्दमधिकृत्य लिखत ।

20

Write about Gitagovindakavya of Jayadeva

अथवा or

श्री शङ्कराचार्यस्य स्थानं स्तोत्रकाव्यविषये तेषां महत्त्वं सोपपत्तिकं निरूपयत ।

Show the place of Srisankara and explain the greatness of his nature of stotrakavyas with examples.